

Szanowni Państwo,

Oddajemy w Wasze ręce materiały edukacyjne projektu „Razem dla rozwoju – aktywna Edukacja Globalna w szkołach” realizowanego przez Salezjański Wolontariat Misyjny MŁODZI ŚWIATU przy wsparciu Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP. SWM Młodzi Świata to organizacja, która wspiera mieszkańców krajów Globalnego Południa już od ponad 16 lat. Wysyłamy wolontariuszy do krajów Afryki, Ameryki Południowej i Azji, którzy pracują jako lekarze, architekci i wychowawcy. Nasza działalność w Polsce opiera się na promocji i wzmacnianiu działań edukacyjnych, szczególnie wśród dzieci i młodzieży.

Projekt, do którego zostaliście Państwo zaproszeni, jest oparty na wieloletnim doświadczeniu naszej organizacji na polu Edukacji Globalnej oraz współpracy z placówkami edukacyjnymi różnych etapów nauczania. Prowadząc spotkania lub warsztaty z zakresu Edukacji Globalnej, jak i podejmując się ewaluacji zeszłorocznego projektu, zauważyliśmy duże zainteresowanie tematyką rozwojową nie tylko wśród uczniów, ale i nauczycieli. W trosce o kształtowanie właściwych postaw młodych ludzi – w szczególności wśród dzieci i młodzieży szkolnej – stworzyliśmy projekt, który da Państwu nie tylko gotowe narzędzia pracy, ale pomoże również w uwzględnieniu w ramach zajęć tematów Edukacji Globalnej zawartych od 2009 roku w podstawie programowej na wszystkich szczeblach nauczania.

Wierzimy, że w oparciu o współpracę z odpowiedzialnymi za wychowanie młodego pokolenia oraz troskę o rozwój jesteście w stanie stworzyć wśród dzieci i młodzieży poczucie odpowiedzialności za swoje decyzje, w szczególności dotyczące otaczającego społeczeństwa.

Życzymy Państwu widocznych owoców pracy, a także satysfakcji z realizowanych działań.

Salezjański Wolontariat Misyjny
MŁODZI ŚWIATU

/ OPIS PROGRAMU

Projekt „Razem dla Rozwoju – aktywna Edukacja Globalna w szkołach” jest kontynuacją działań z 2013 roku. Program projektu zakłada zrealizowanie sześciu 45-minutowych lekcji z zakresu Edukacji Globalnej na przestrzeni całego roku szkolnego. Proponowane bloki lekcyjne dotyczą problemów społecznych i globalnych współzależności, których obchody zostały wpisane w kalendarium dni społecznościowych. Podsumowaniem spotkań będą organizowane przez uczniów trzy inicjatywy edukacyjne, nawiązujące do zrealizowanych zagadnień, które jednocześnie mogą wpisać się w kalendarium życia szkoły. Proponowane wydarzenia mają odnieść się do Tygodnia Edukacji Globalnej, Światowego Dnia Wody i Światowego Dnia Dzieci Ulicy. W listopadzie uczestnicy zostaną zaproszeni do promocji Tygodnia Edukacji Globalnej w swoim środowisku szkolnym. W przypadku Światowego Dnia Wody i Światowego Dnia Dzieci Ulicy propozycją jest odniesienie się do społeczeństwa lokalnego, a dalej nawiązanie współpracy z mediami.

Przygotowany pakiet edukacyjny zawiera scenariusze lekcji dodatkowe informacje dot. Edukacji Globalnej oraz listę dni społecznego zaangażowania. Do pakietu dołączony jest również nośnik pamięci (pendrive), na którym znajdują się scenariusze zajęć w wersji elektronicznej oraz materiały multimedialne.

/ JAK KORZYSTAĆ ZE SCENARIUSZY ZAJĘĆ?

Książeczka zawiera cztery konspekty lekcji wraz z załącznikami (załączniki multimedialne znajdują się na pendrivie). Kolejność realizowania sugerowana jest względem sąsiedztwa z obchodami poszczególnych dni społecznego zaangażowania – daty są zaznaczone przy każdym scenariuszu. Całość publikacji znajduje się również w wersji elektronicznej na nośniku pamięci, przez co istnieje możliwość drukowania kart pracy bądź przepisywania ich zawartości przez uczniów do zeszytów. Szczegółowe instrukcje znajdują się w odpowiednich punktach scenariuszy.

/ KILKA SŁÓW O EDUKACJI GLOBALNEJ

Edukacja Globalna to część kształcenia obywatelskiego i wychowania, która rozszerza ich zakres przez uświadamianie istnienia zjawisk i współzależności globalnych. Jej głównym celem jest przygotowanie odbiorców do stawiania czoła wyzwaniom dotyczącym całej ludzkości. Przez współzależności rozumiemy wzajemne powiązania i przenikanie systemów kulturowych, środowiskowych, ekonomicznych, społecznych, politycznych i technologicznych.

Źródło: www.polskapomoc.gov.pl

Działania związane z Edukacją Globalną sprzyjają kształtowaniu postaw odpowiedzialności, szacunku, uczciwości, otwartości, odpowiedzialności, osobistego zaangażowania, gotowości do podjęcia nauki. Wynika więc z tego, że to zbiorowe określenie, które dotyczy typów edukacji związanej ze zmianami społecznymi, lokalnymi i globalnymi, skierowane na perspektywę budowy sprawiedliwego świata.

Do aktualnych wyzwań globalnych zaliczyć można m.in.:

- zapewnienie pokoju i bezpieczeństwa na świecie,
- poprawę jakości życia w krajach Globalnego Południa,
- ochronę praw człowieka,
- zapewnienie zrównoważonego rozwoju,
- budowanie partnerskich relacji gospodarczych i społecznych pomiędzy krajami Globalnej Północy i Globalnego Południa.

Szczególnie istotne w Edukacji Globalnej jest:

- tłumaczenie przyczyn i konsekwencji opisywanych zjawisk,
- przedstawianie perspektywy Globalnego Południa,
- rozumienie świata jako złożonego i dynamicznie zmieniającego się systemu,
- kształtowanie krytycznego myślenia i zmiany postaw,
- ukazywanie wpływu jednostki na globalne procesy i wpływu globalnych procesów na jednostkę.

/ KONSPEKT I

„Dlaczego edukacja?”

Konspekt z Edukacji Globalnej
dla klas 1-3 szkoły podstawowej

/przedstawienie zagadnienia:

Edukacja to proces, w którym człowiek bierze udział całe życie. To zdobywanie wiedzy, wszechstronne kształcenie swojej osoby, a także posiadanie umiejętności, związane z efektywnym nauczaniem. Dzięki edukacji na poszczególnych etapach rozwoju zdobywa się umiejętności pozwalające być otwartym na świat i innych ludzi, jest się świadomym swoich praw, a także zdobywa się umiejętność krytycznego myślenia. Ważnym jest rozróżnienie edukacji formalnej i nieformalnej. Pierwsza związana jest z możliwością chodzenia do szkoły, nie tylko na etapie szkoły podstawowej. Druga to zdobywanie umiejętności poprzez różne doświadczenia. Dane statystyczne nadal wskazują na wysoki stopień braku dostępu do edukacji w wielu częściach świata – w szczególności dotyczy to krajów Afryki, Ameryki Południowej i Azji. Szacuje się, że co najmniej 250 milionów dzieci nie posiada umiejętności czytania, pisanie i liczenia, a 775 milionów dorosłych to analfabeci, z czego znaczną część stanowią kobiety. Powodem jest brak placówek edukacyjnych na terenach wiejskich, konflikty zbrojne, ubóstwo, przymus pracy – również wśród dzieci. Wyrównanie dostępu do edukacji jest podstawowym sposobem na samodzielny, zrównoważony rozwój krajów na całym świecie.

/cel zajęć:

wskazanie roli edukacji i przedstawienie konsekwencji utrudnionego dostępu do edukacji w niektórych częściach świata

/czas trwania:

45 min.

/metody:

dyskusja, prezentacja multimedialna, praca indywidualna

/środki:

grafiki dot. edukacji (zał. multimedialny 1), zdjęcia szkół (zał. multimedialny 2), karta pracy (załącznik 1)

/przebieg zajęć:

1. Wprowadzenie

Nauczyciel przedstawia uczniom temat lekcji: Dlaczego edukacja? Wyjaśnia, że w czasie zajęć będą poznawać definicję tego pojęcia oraz dowiedzą się, jak wygląda nauka w różnych częściach świata.

2. Co to jest edukacja?

Prowadzący zadaje uczniom pytania związane z edukacją, a następnie każdą odpowiedź zapisuje na tablicy.

Od poniedziałku do piątku chodzę tam codziennie. Uczę się na lekcjach, a na przerwach bawię. Jakie to miejsce? **Odpowiedź: szkoła**

Czasami jest gruba, czasami cieniutka. Literek i obrazków w niej znajdziesz bez liku.

Co to jest? **Odpowiedź: książka**

Wiedzę dużą ma, na tablicy pisze, dziennik uzupełnia i chętnie pomoże.

Kto to taki? **Odpowiedź: nauczyciel**

Nikt się ... nie rodzi, ale staje.

Odpowiedź: mądrym (mądrość)

Ucz się ucz, bo ... to potęgi klucz!

Odpowiedź: nauka

Po wysłuchaniu i zapisaniu wszystkich odpowiedzi prowadzący wyświetla obrazek, z różnymi grafikami, które znajdują się wokół słowa „edukacja” (zał. multimedialny 1). Wyjaśnia, że wymienione poprzednio przez uczniów skojarzenia składają się na definicję edukacji, czyli procesu gromadzenia wiedzy poprzez naukę w szkole – naukę formalną, jak i nieformalną – poprzez doświadczenia.

3. Świat kolorowany wiedzą

Nauczyciel dzieli uczniów na 3 grupy. Każda z nich otrzymuje duży arkusz papieru i zestaw kredek. Pierwsza z grup otrzymuje kredki tylko w kolorze zielonym, druga w kolorach niebieskim i żółtym. Ostatnia z grup otrzymuje kredki we wszystkich kolorach. Uczniowie proszeni są o namalowanie wymarzonej szkoły.

Po zakończeniu zadania prowadzący pokazuje wszystkim trzy rysunki szkół i pyta, jakie są różnice pomiędzy nimi (np. kolory, kształty, atrakcyjność) i z czego one wynikają (każda z grup miała inne możliwości i zróżnicowany dostęp do kredek). Nauczyciel wyjaśnia, że dzieci w krajach Afryki czy Ameryki Południowej często nie mają dostępu do kolorowych kredek czy zeszytów i korzystają z tego co mają, nawet jeśli to jest jedna kredka. Wynika to z braku pieniędzy i możliwości, w szczególności w wioskach oddalonych o wiele kilometrów od dużych miast.

Na przykładzie zakończonego zadania, prowadzący pokazuje zróżnicowany stopień dostępu do edukacji na świecie:

- **kolor zielony:** ograniczony stopień poznania świata (czyli używanie jednego koloru) powoduje zamknięcie się w obrębie schematów, nierzadko krzywdzących. Nauczyciel tłumaczy, że są na świecie miejsca gdzie dzieci nie mają możliwości chodzenia do szkoły (najczęściej w Afryce i Azji) głównie z powodu ubóstwa, wojny lub konieczności pracy.

- **kolor niebieski i żółty:** niska jakość edukacji w poszczególnych rejonach świata. To miejsca, gdzie uczniowie mogą chodzić do szkoły, ale tylko podstawowej, na której ich edukacja się kończy. Często nauczyciele nie mają odpowiedniego wykształcenia (np. nie ukończyli studiów).

- **wszystkie kolory:** pełny dostęp do edukacji i możliwości z nią związane. Mając wiedzę o świecie, mechanizmach w nim obowiązujących oraz konkretne umiejętności jak czytanie pisanie i liczenie, człowiek ma wpływ na swoje życie.

Nauczyciel podkreśla, że na każdym kontynencie są miejsca gdzie dostęp do edukacji jest utrudniony, a następnie pokazuje zdjęcia różnych szkół z całego świata (zał. multimedialny 2).

4. Po co mi wiedza?

Prowadzący tłumaczy uczniom, że zależnie od zdobytych w szkole umiejętności mamy możliwość wykonywania różnych zawodów, a przez to wpływu na swoją przyszłość. Liczenie, czytanie i pisanie to podstawowe umiejętności dające możliwość rozwoju. Prowadzący rozdaje uczniom karty pracy (załącznik 1).

a. W pierwszej kolejności prosi o pokolorowanie kolorem zielonym czynności, do których wystarczy tylko umiejętność **liczenia**.

(wypasanie owiec, praca w polu, sprzątanie)

Nauczyciel pyta uczniów czy dużo jest czynności, które możemy wykonywać potrafiąc tylko liczyć i czy można funkcjonować tylko z tą umiejętnością.

b. Następnie nauczyciel prosi o pokolorowanie kolorem niebieskim czynności, do których wykonania niezbędna jest umiejętność **czytania i pisania**.

(pisanie listu do przyjaciela, czytanie ogłoszenia, czytanie książki)

Podobnie jak w poprzednim punkcie, nauczyciel analizuje z dziećmi czynności wymagające tylko umiejętności czytania i pisania.

c. Na końcu prosi uczniów o pokolorowanie na żółto czynności, do których wykonania trzeba umieć zarówno **czytać, pisać, jak i liczyć**.

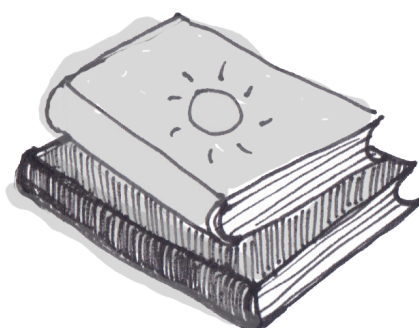
(pracownik banku, lekarz, architekt, mama odrabiająca zadanie z dziećmi)

Nauczyciel podkreśla, że możliwość wszechstronnej edukacji umożliwia im w pełni samodzielny wybór wykonywanego zawodu.

Po zakończeniu zadania uczniowie dowiadują się, że w różnych krajach Globalnego Południa dzieci nie mają możliwości chodzenia do szkoły, a umiejętności czytania, pisania lub liczenia zdobywają najczęściej w domu, ponieważ na co dzień muszą pracować. Zadanie pokazuje, że szkoła, w której dzieci mogą się uczyć, w przyszłości daje dużo większe szanse na zdobycie zawodu.

5. Podsumowanie

Na zakończenie zajęć nauczyciel podkreśla rolę edukacji w życiu każdego dziecka i zaznacza, że choć w każdej części świata przedszkola i szkoły są od siebie różne, to mają służyć dzieciom w edukacji. Jednocześnie zaznacza, że dzieci w Polsce mają duże szczęście, ponieważ mogą chodzić do szkoły.

/ KONSPEKT II

„Wolontariat. Co to takiego?”

Konspekt z Edukacji Globalnej
dla klas 1–3 szkoły podstawowej

/przedstawienie zagadnienia:

W obecnym świecie młody człowiek poszukuje aktywności, w której mógłby odkryć, zaprezentować i rozwinąć swoje zalety, talenty i zdolności. Jedną z takich przestrzeni jest możliwość zaangażowania się w wolontariat. Różnorodność form pracy wolontaryjnej jest nieograniczona. Młody człowiek może zaangażować się w pracę z dziećmi, może pracować w hospicjum, być wolontariuszem w schronisku dla zwierząt czy też pomagać chorym w Afryce. Każda z powyższych form pracy rozwija, uwarunkowuje i wskazuje wolontariuszowi wartość bezinteresownej pracy. Wolontariusz angażujący się we wszelkie dzieła z czasem czuje się coraz bardziej potrzebny, przez co jego działania wynikają z potrzeby serca, a nie narzuconych mu z zewnątrz powinności. Wolontariusz jest osobą odważną, sumienną, zaangażowaną, dobrą i pracowitą. Wyżej wymienione cechy kształtują jego osobowość. Każda praca wolontariusza jest oddaniem siebie dla drugiego. Przed wolontariuszem niejednokrotnie stają wielkie wyzwania, dlatego też każdy w zależności od pragnień, zainteresowań, pasji, talentów samodzielnie wybiera miejsce gdzie chce dzielić się sobą z innymi.

/cel zajęć:

wyjaśnienie pojęć wolontariat i wolontariusz

/czas trwania:

45 min.

/metody:

dyskusja, zabawa ruchowa, opowiadanie, praca plastyczna, prezentacja multimedialna

/środki:

cechy wolontariusza (załącznik 1), kartki A4, markery, kredki, flamastry, zdjęcia wolontariuszy (zał. multimedialny 1)

/przebieg zajęć:

1. Wprowadzenie

Nauczyciel przedstawia uczniom temat zajęć: Wolontariat. Co to takiego? Wyjaśnia, że spotkanie będzie dotyczyło tego zagadnienia. Pyta dzieci czy kiedykolwiek słyszały słowo wolontariat lub wolontariusz.

2. Co to jest wolontariat?

Nauczyciel na tablicy zapisuje pionowo hasło „wolontariat”. Wyjaśnia, że będzie odczytywał kolejno zdania, związane z cechami wolontariusza (załącznik 1), które uczniowie muszą odgadnąć. Następnie hasła zostaną dopisane do słowa „wolontariat”, według poniższego schematu. Po zakończeniu ćwiczenia podaje uczniom jedną z definicji wolontariatu.

zad**o**Wolony
 d**o**bry
 ta**L**entem
 p**o**mocna
 działa**N**ia
 bezin**T**eresowna
 odw**A**żna
 p**R**acowita
 człow**i**ek
 mił**A**
 ak**T**ywna

Definicja:

Wolontariat – to dobrowolne poświęcenie czasu na rzecz tych, którzy tego najbardziej potrzebują. Jest to praca, za którą nie otrzymuje się wynagrodzenia.

3. Pewnego razu wolontariusz...

Nauczyciel dzieli uczniów na trzy grupy. Podział na grupy odbywa się poprzez odliczanie kolejno uczniów, według słów POMOC, WOLONTARIUSZ, PRACA. Uczniowie zapamiętują swoje role i siadają w okręgu. Prowadzący wyjaśnia, że będzie czytał opowiadanie, w którym znajdują się słowa, według których zostali podzieleni. Kiedy usłyszą nazwę swojej grupy, mają wymieniać się miejscami.

Pewnego dnia Piotrek, który był WOLONTARIUSZEM, jak co rano jechał do swej PRACY. PRACOWAŁ on w ośrodku dla ubogich dzieci, gdzie mógł im POMAGAĆ w odrabianiu zadań. Był bardzo uśmiechniętym i życzliwym WOLONTARIUSZEM. Już na samym początku jego PRACY podeszła do niego dziewczynka i poprosiła go o POMOC. Miała trudności z czytaniem więc Piotrek, nie zastanawiając się, udzielił jej POMOCY i razem z nią usiadł przy stoliku, gdzie przez pewien czas czytał z nią książki. Mała Zosia codziennie z WOLONTARIUSZEM czytała jakieś opowiadania i ćwiczyła regularnie, żeby poprawiać swoje umiejętności. Piotrek był bardzo szczęśliwy wtedy, gdy widział jak jego PRACA i POMOC dzieciom uszczęśliwia nie tylko jego. Po czytaniu książek WOLONTARIUSZ zabrał dziewczynkę z grupką innych dzieci na dwór, gdzie mogli wspólnie się pobawić. Podczas zajęć WOLONTARIUSZ Piotrek zobaczył, jak jedna dziewczynka skaleczyła sobie nogę. Już chciał do niej podejść, aby jej POMÓC, kiedy nagle zobaczył jak mężczyzna PRACUJĄCY obok ośrodka, widząc płaczące dziecko, rzuca swoją PRACĘ i podbiegł jej z POMOCĄ. Kiedy WOLONTARIUSZ podszedł do dziewczynki miała ona już zabandażowaną nogę. Piotrek chciał podziękować mężczyźnie za POMOC, której udzielił dziecku. WOLONTARIUSZ uściśnął mu rękę, a mężczyzna odparł, że postawa Piotra pozwoliła mu zrozumieć, że PRACA nie jest najważniejsza, kiedy widzi się płacz dziecka. Dla niego niesienie POMOCY jest czymś wyjątkowym i bardzo się cieszy, jeżeli może komuś POMÓC. Podziękował Piotrowi za to, że pokazał, co powinno być najważniejsze. WOLONTARIUSZ usłyszawszy te słowa bardzo się ucieszył, pochwalił młodą kobietę za to jak się zachował i jak szybko POMÓGŁ dziewczynce. Piotrek był bardzo zadowolony z postawy mężczyzny. Cieszył się, bo wiedział, że na świecie jest bardzo dużo ludzi, którzy chcą POMAGAĆ i którzy mogą być WOLONTARIUSZAMI PRACUJĄCYMI dla dobra innych.

4. Wolontariusz i jego praca

Nauczyciel prosi uczniów o przypomnienie kto to jest wolontariusz i czym się zajmuje. Pyta uczniów, czy zapamiętali co robił wolontariusz w wysłuchanym opowiadaniu. Prosi o wykonanie ilustracji ukazujących pracę wolontariusza, którego poznali. Wskazuje przy tym na zadania, które wykonywał. Po zakończonej pracy pyta uczniów czy również chcieliby zostać wolontariuszami jak ich starszy kolega i w czym mogli by pomagać innym?

5. Podsumowanie

Prowadzący podsumowuje zajęcia, wskazując uczniom różnorodność form pracy wolontaryjnej oraz przypomina sposoby zaangażowania w pracę wolontaryjną w ich własnym środowisku.

/ KONSPEKT III

„Czy wszyscy mają prawo do...?”

Konspekt z Edukacji Globalnej
dla klas 1-3 szkoły podstawowej

/przedstawienie zagadnienia:

Powszechna Deklaracja Praw Człowieka to zbiór wszystkich praw człowieka i wyjaśnienie ich zastosowania. Została ona uchwalona przez Zgromadzenie Ogólne Organizacji Narodów Zjednoczonych 10 grudnia 1948 roku. W pierwszym artykule dokumentu zostało wyjaśnione, że każdy człowiek ma taką samą godność i prawa. Każdy człowiek jest obdarzony rozumem i sumieniem oraz powinien postępować w stosunku do innych ludzi w duchu braterstwa. Prawa człowieka przysługują każdemu od chwili urodzenia i nie można się ich zrzec ani nie mogą zostać odebrane przez władze rządzące. Niestety, są na świecie miejsca, w których prawa człowieka są łamane. Przykładem są wykorzystywane do pracy dzieci, w szczególności te, które znajdują się w warunkach zagrażających ich zdrowiu i życiu. W wielu rejonach świata można spotkać się z sytuacjami, w których ludzie są prześladowani czy torturowani za wiarę lub swoje poglądy. Ze względu na wciąż nierespektowane prawa człowieka, powołano organizacje o zasięgu światowym, które mają za zadanie wspierać mieszkańców różnych części świata w ochronie należnych im praw; są to m. in. Komitet Praw Człowieka ONZ, Helsińska Fundacja Praw Człowieka czy Amnesty International.

/cel zajęć:

zapoznanie uczniów z podstawowymi prawami człowieka oraz uświadomienie, że prawa te nie zawsze są respektowane

/czas trwania:

45 min.

/metody:

dyskusja, prezentacja multimedialna, praca grupowa, praca indywidualna

/środki:

rebus (załącznik 1), labirynt (załącznik 2) film „Pocztówka z Indii” (zał. multimedialny 1), długopisy, markery

/przebieg zajęć:

1. Wprowadzenie

Nauczyciel zapisuje na tablicy temat zajęć: Czy wszyscy mają prawo do...? i pyta uczniów czy kiedykolwiek słyszeli sformułowanie „prawa człowieka”. Prosi o wyjaśnienie pojęcia i podanie skojarzeń, jakie nasuwają się uczestnikom zajęć. W starszych klasach odpowiedzi można zapisać na tablicy. Nauczyciel odczytuje zapisane skojarzenia, a następnie przedstawia formalną definicję:

Prawa człowieka – zespół praw i wolności, które przysługują każdemu człowiekowi bez względu na rasę, płeć, język, wyznanie, przekonania polityczne, pochodzenie narodowe i społeczne, majątek itp. Prawa człowieka są prawami o charakterze moralnym, zbiorem postulatów domagających się poszanowania wartości najcenniejszych dla człowieka, takich jak życie, godność, wolność, swobodny rozwój.

2. Mój plan dnia

Nauczyciel prosi uczniów o przygotowanie ich planu dnia, w którym będą zawarte stałe czynności, które wykonują od rana do wieczora. Każdy z uczniów przygotowuje swój plan na kartce, podzielonej według czasu (młodsze grupy mogą zilustrować pory dnia, jak i czynności, a starsze zapisać).

Po zakończonym zadaniu prowadzący prosi uczniów o przedstawienie efektów swojej pracy, jednocześnie wyjaśniając, że w ich planie dnia znajduje się wiele przysługujących im praw człowieka. Nauczyciel podaje przykłady czynności wymienionych przez uczniów i nawiązuje do konkretnych praw.

Przykładowy plan dnia:

Pobudka	Prawo do wypoczynku	Mamy prawo do snu i wypoczynku
Modlitwa	Prawo do wolności religijnej	Każdy ma prawo do wyznawania swojej religii
Szkoła	Prawo do edukacji	Mamy prawo do korzystania z edukacji i zdobywania wiedzy
Zajęcia dodatkowe	Prawo do rozwoju osobistego	Każdy ma prawo do poszerzania swoich kwalifikacji i rozwijania swoich zainteresowań
Wizyta u lekarza	Prawo do opieki zdrowotnej	Mamy prawo do dbania o swoje zdrowie i korzystania z pełnej opieki medycznej
Oglądanie TV	Prawo do wolności wypowiedzi	Każdy z nas ma prawo do wolności słowa i wypowiedzania się na dany temat

3. Prawa człowieka – jak jest w rzeczywistości?

Nauczyciel wyjaśnia uczniom, że prawa człowieka nie zawsze są przestrzegane. Prowadzący włącza film „Pocztówka z Indii” (zał. multimedialny 1; <http://vimeo.com/87636482>). Po jego obejrzeniu zadaje uczniom pytania:

Pytania:

- Ile lat może mieć przedstawiony w filmie chłopiec?
- Na czym polega jego praca?
- Dlaczego tak mały chłopiec pracuje?
- Czego chłopiec nie może robić z powodu konieczności podjęcia pracy?
- Jakie prawa człowieka są łamane w tym przypadku?

Odpowiedzi:

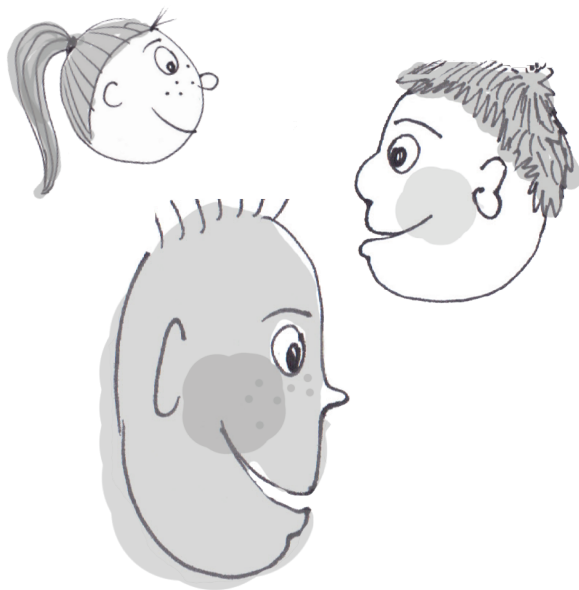
- Chłopiec na filmie ma 10 lat.
- Praca chłopca polega na pomocy kierowcy w przewożeniu mieszkańców.
- Chłopiec pracuje, żeby móc się utrzymać i pomagać swojej rodzinie finansowo.
- Chłopiec nie może chodzić do szkoły.
- Łamane są poszczególne prawa człowieka takie jak: prawo do edukacji, prawo do wypoczynku. etc.

4. Moje najważniejsze prawo to?

Nauczyciel rozdaje uczniom karty z zadaniami (załącznik 1, 2). Najpierw prosi o rozwiązanie rebusu (załącznik 1, rozwiązanie: „życie”). Następnie wyjaśnia uczniom, że prawo do życia jest najważniejszym i niezbywalnym prawem każdego człowieka. Uczniowie mają za zadanie przejść przez labirynt (załącznik 2). Nauczyciel przedstawia, że prawo do życia polega na poszanowaniu życia każdego człowieka od poczęcia, wiąże się z poszanowaniem wszystkich praw i jest ono prawem nadrzędnym.

5. Podsumowanie

Prowadzący zwraca uwagę uczniów na prawa jakie poznali podczas zajęć oraz przypomina, że ważna jest świadomość iż w wielu miejscach na świecie prawa człowieka nie są szanowane. Prowadzący podkreśla jak istotne jest by wiedzieć, jakie prawa nam przysługują, ale również ważne jest, by pamiętać o szacunku do drugiego człowieka i jego praw.

/ KONSPEKT IV

„Szukając źródła wody”

Konspekt zajęć z Edukacji Globalnej
dla klas 1-3 szkoły podstawowej

/przedstawienie zagadnienia:

Woda pitna to najbardziej zagrożone dobro naturalne, a zarazem niezbędne do prawidłowego funkcjonowania każdego człowieka na Ziemi. Szacuje się, że około 884 milionów ludzi nie ma dostępu do czystej wody, z czego 3% z nich żyje w Europie, 38% w Afryce, a największy ich odsetek jest w Azji, gdzie niedobór wody pitnej wynosi on aż 53%. Przeciętnie mieszkańcy Europy zużywają ok. 200 litrów wody dziennie, podczas gdy mieszkańcy Afryki zaledwie 10 litrów. Zasoby wodne w krajach Globalnego Południa są uzależnione od gospodarki krajów już rozwiniętych. Brak wody jest jedną z głównych przyczyn powiększającej się przepaści pomiędzy krajami rozwiniętymi a rozwijającymi się. Wielu ludzi nie jest tego świadomych, zużywając olbrzymie ilości wody pitnej do prania, gotowania czy kąpieli. Większość światowych zasobów czystej wody używana jest przez rolnictwo, którego systemy nawadniające nie są na tyle usprawnione, aby w pełni wykorzystywać zasoby wodne, przez co duża ich część jest marnotrawiona. Tymczasem jedna ósma mieszkańców całego świata cierpi z powodu pragnienia i chorób wywołanych spożywaniem zanieczyszczonej wody. Szczególnie narażone są dzieci, których organizmy nie są jeszcze na tyle silne, aby móc bronić się przed czynnikami chorobotwórczymi.

/cel zajęć:

zapoznanie uczniów z wiedzą na temat źródeł wody oraz zróżnicowanego dostępu do czystej wody pitnej

/czas trwania:

45 min.

/metody:

dyskusja, prezentacja multimedialna, doświadczenie, praca plastyczna

/środki:

mapa świata (zał. multimedialny 1), duży arkusz papieru, flamastry, kredki, nożyczki, karteczki samoprzylepne, trzy szklanki, szablony kropel (załącznik 1), butelka plastikowa, obrazki (zał. multimedialny 2)

/przebieg zajęć:

1. Wprowadzenie

Nauczyciel przedstawia uczniom temat zajęć: Szukając źródła wody. Wyjaśnia, że będą odkrywać źródła wody oraz dowiedzą się, jak zróżnicowany jest dostęp do wody w różnych rejonach świata.

2. Woda na co dzień

Nauczyciel zapisuje na dużym arkuszu papieru hasło „Woda”. Rozdaje uczniom małe karteczki samoprzylepne (post-it) i prosi, by w formie rysunku uczniowie odpowiedzieli na pytanie: kiedy używamy wody? Po wykonanej pracy, uczniowie przyklejają karteczki wokół zapisanego uprzednio

hasła. Nauczyciel wraz z uczniami wymienia przedstawione na karteczkach pomysły. (Opcjonalnie: uczniowie, zamiast rysować, zapisują odpowiedzi na arkuszu papieru wokół hasła). Prowadzący podsumowuje, że woda jest nam niezbędna do prawidłowego funkcjonowania przez cały dzień.

3. Gdzie szukać wody?

Nauczyciel prezentuje uczniom mapę świata (zał. multimedialny 1). Następnie pyta, w których miejscach na mapie znajdują się wody, a które zajmuje ląd, po czym wskazuje na mapie oceany, morza, jeziora i rzeki.

Prowadzący ustawia przed uczniami trzy szklanki z wodą. Pierwsza szklanka z wodą zabrudzoną (np. piaskiem, farbą, błotem); druga szklanka z wodą osoloną; trzecia szklanka z czystą wodą. Zadaje uczniom pytanie: z której szklanki chcecie napić się wody i dlaczego? Nauczyciel wyjaśnia, że w wielu miejscach na świecie mieszkańcy, choć mają dużo wody, to jest to woda niezdatna do picia. Wiele rzek w Ameryce Południowej, a w przypadku Afryki, oceanów ją otaczających, jest silnie zanieczyszczona, dlatego miejscowa ludność nie może korzystać z tych źródeł wody. Wskazując również na mapę mówi, że najwięcej wody pitnej ma Ameryka Północna i Europa, a najmniej Azja, a zaraz po niej Afryka.

Dzieci otrzymują szablon y kropel różnej wielkości, które mają wyciąć i pokolorować na niebiesko, a następnie przyklejać kropelki – w zależności od zasobów wodnych – na poszczególne regiony świata, na mapie świata wyświetlonej lub wywieszonej. Małe kropelki na rejony o małych zasobach, a duże kropelki na rejony o największych zasobach wodnych.

4. Nie ma wody

Nauczyciel przedstawia uczniom obrazki (zał. multimedialny 2) dotyczące różnych przyczyn problemu z dostępem do wody. Następnie zadaje pytanie: dlaczego niektórzy ludzie nie mają wody do picia? Po każdorazowym wyświetleniu rysunku, dzieci wymieniają powód braku wody, a nauczyciel uzupełnia o podstawowe informacje.

Odpowiedzi:

Rys. susza – w wielu miejscach w Afryce są rejony, gdzie woda szybko wyparowuje.

Rys. powódź – zalegająca woda blokuje studzienki, które ją odprowadzają, co przyczynia się do rozwoju bakterii. Przez to woda staje się niezdatna do picia.

Rys. zanieczyszczenie środowiska – nawozy spływające do jezior lub rzek z pól uprawnych powodują silne zanieczyszczenie wody.

Rys. odległość źródła wody od miejsca zamieszkania – w wielu rejonach Azji i Afryki studnie, rzeki czy inne zbiorniki wodne są oddalone często nawet o kilkanaście kilometrów.

5. Szanuj wodę!

Nauczyciel prezentuje plastikową butelkę z dziurką, napełnioną wodą. Odwraca ją do góry dnem i pokazuje uczniom wyciekającą wodę. Po wykonanej prezentacji wyjaśnia, że wody szybko ubywa, dlatego należy ją szanować. Mówi uczniom, że zostawianie niedokręconego kranu, z którego kapie woda, niepotrzebne jej wylewanie np. długie kąpiele, przyczyniają się do ubywania wody na świecie.

6. Podsumowanie

Nauczyciel, podsumowując zajęcia, zadaje uczniom pytania:

Czy oszczędzanie wody jest konieczne? Jeśli tak, to dlaczego?

Jak możemy oszczędzać wodę?

Czy woda jest nam potrzebna? Jeśli tak, to dlaczego?

Przykładowe odpowiedzi:

Tak, jest konieczne, ponieważ nieoszczędne gospodarowanie zasobami wodnymi wpływa pośrednio na ilość dostępnej wody pitnej w innych rejonach świata. Zatem nasze działania mają wpływ na życie ludzi na innych kontynentach.

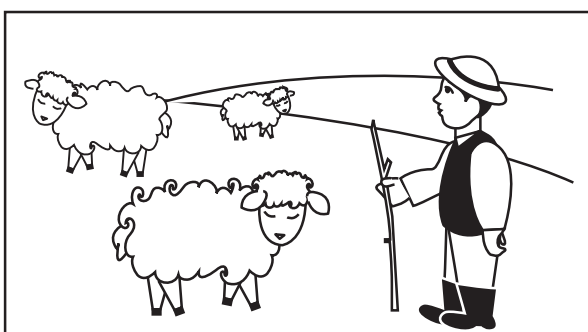
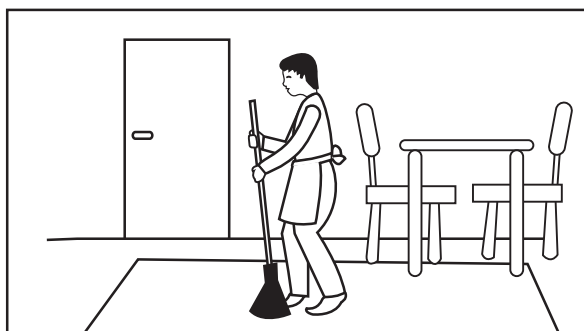
Oszczędzanie wody może polegać m.in. na każdorazowym zakręcaniu kranu podczas mycia zębów, zużywaniu tylko takiej ilości wody, jakiej naprawdę potrzebujemy.

Człowiek potrzebuje wody do życia. Długotrwały jej brak jest przyczyną chorób, a nawet śmierci wielu ludzi na świecie. Dla roślin niedobór lub brak wody jest silnie odczuwalny.

KL. 1-3 SZKOŁY PODSTAWOWEJ / EDUKACJA / ZAŁĄCZNIK 1

1)

Mam na imię Szymon i mam 35 lat. Jestem architektem. Dostałem propozycję budowy studni w Czadzie. Bardzo się z tego cieszę!

Jaki jest Szymon? **Zadowolony**

2)

Nazywam się Michał, mam 18 lat i chodzę do liceum. Dwa razy w tygodniu chodzę do świetlicy, żeby pomagać dzieciom ze szkoły podstawowej w odrabianiu zadań.

Jaki jest Michał? **Dobry**

3)

Mam na imię Zuza, mam 22 lata i jestem na 3 roku studiów. Po zakończonych studiach chciałabym pojechać na wolontariat za granicę, żeby uczyć dzieci gry na skrzypcach.

Czym Zuza chce dzielić się z innymi? **Talentem**

4)

Nazywam się Ania, mam 26 lat i przez rok pracowałam na misjach w Ghanie. Pomagałam dzieciom w nauce czytania i pisanie.

Jak jest Ania? **Pomocna**

5)

Nazywam się Zosia i mam 18 lat. Jako wolontariuszka prowadzę warsztaty edukacyjne dla dzieci i młodzieży.

Co Zosia robi w pracy? **Realizuje swoje działania**

6)

Nazywam się Ewa, mam 65 lat i jestem nauczycielem na emeryturze. Dwa razy w tygodniu przyjmuję najślabszych uczniów na korepetycje, aby pomóc im w nauce.

Jaka jest Ewa? **Bezinteresowna**

7)

Mam na imię Robert, mam 22 lata i za 3 miesiące wylatuję do pracy w domu dziecka w Boliwii.

Jaki jest Robert? **Odważny**

8)

Nazywam się Marysia, mam 6 lat i chodzę do przedszkola. Bardzo często pomagam swoim rodzicom w pracach domowych.

Jaka jest Marysia? **Pracowita**

9)

Mam na imię Zbigniew, mam 58 lat i jestem nauczycielem. Poświęcam się pracy dlatego, że dla mnie zawsze najważniejszy jest drugi człowiek.

Kto jest najważniejszy dla Zbigniewa? **Człowiek**

10)

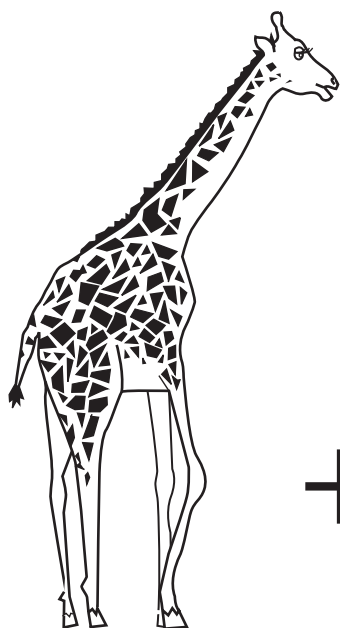
Nazywam się Magda, mam 26 lat i jestem pielęgniarką. Po pracy odwiedzam starsze osoby i spędzam z nimi trochę czasu, żeby porozmawiać.

Jaka jest Magda? **Miła**

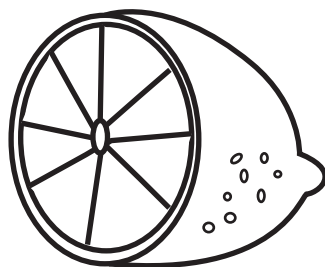
11)

Mam na imię Adam, mam 23 lata i pomagam w schronisku dla zwierząt, w hospicjum oraz w świetlicy środowiskowej.

Jaki jest Adam? **Aktywny**

+

+

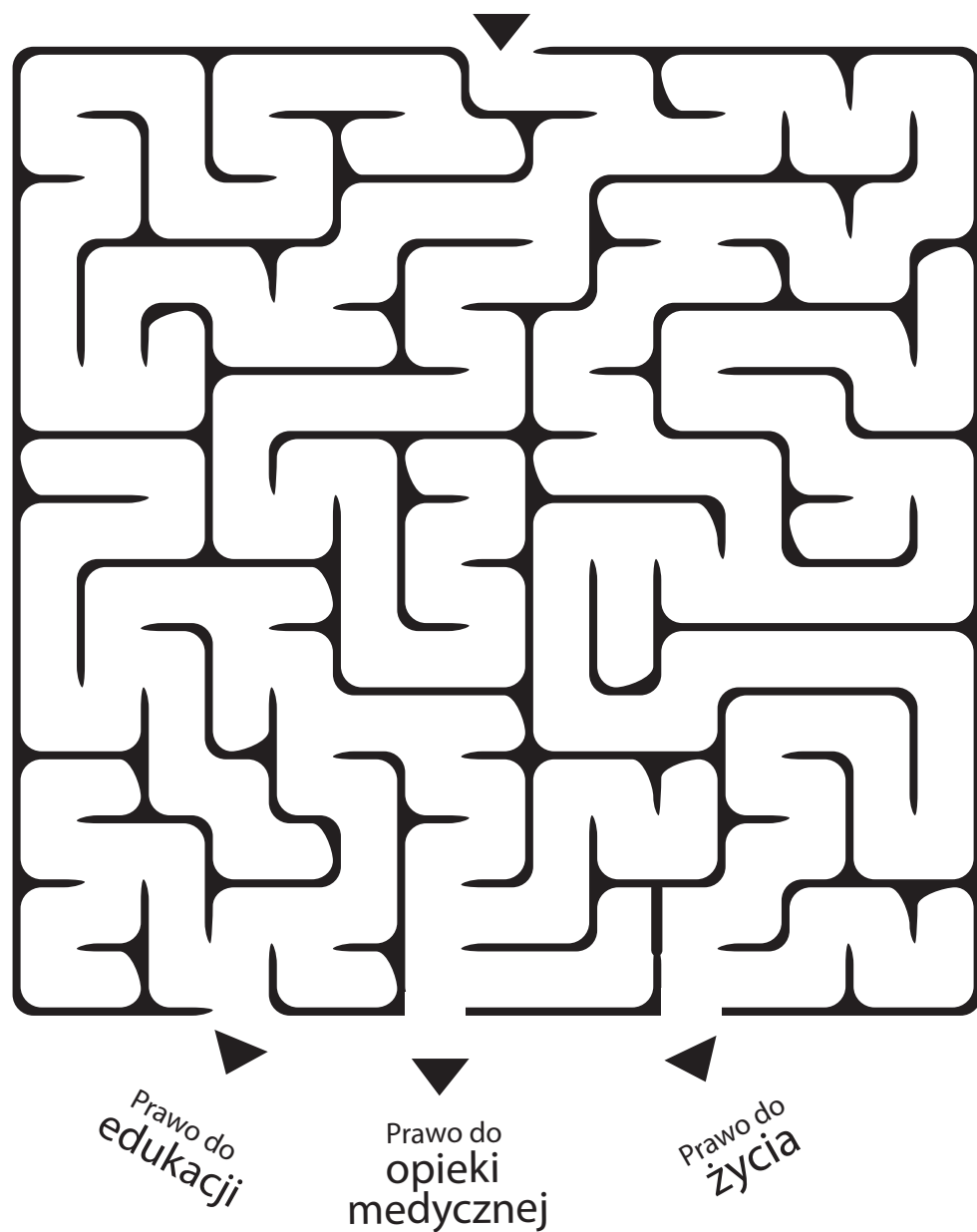
~~RAFA~~

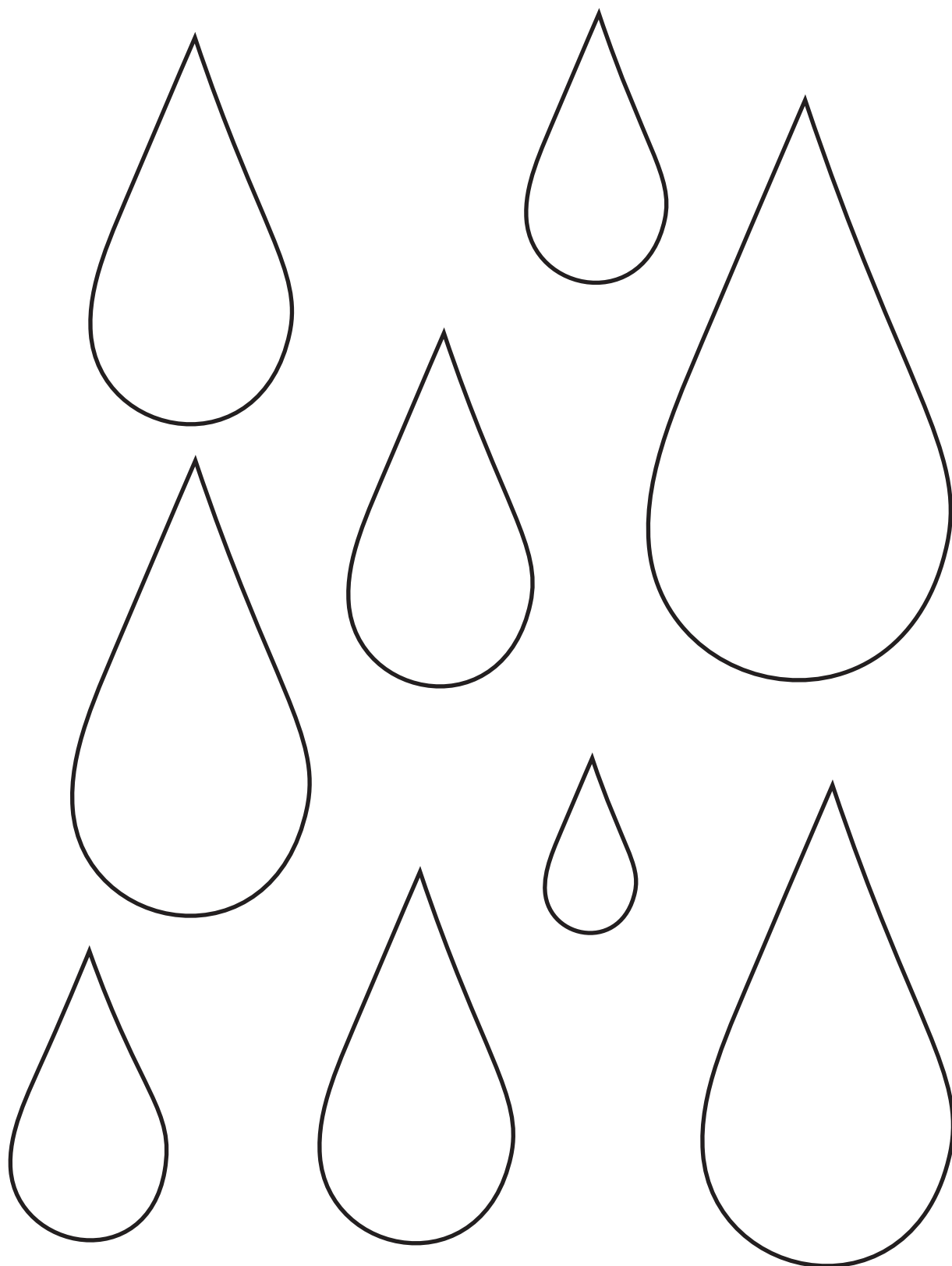
~~YTRYNA~~

~~BUK~~

~~T~~

rozwiązanie:

STYCZEŃ

8 – Światowy Dzień Walki z Analfabetyzmem

MARZEC

21 – Międzynarodowy Dzień Eliminacji
Dyskryminacji Rasowej
22 – Światowy Dzień Wody

KWIECIEŃ

7 – Światowy Dzień Zdrowia
12 – Światowy Dzień Dzieci Ulicy
22 – Dzień Ziemi
25 – Światowy Dzień Walki z Malaria

CZERWIEC

1 – Dzień Dziecka
12 – Światowy Dzień Przeciwno Przymusowej Pracy Dzieci
16 – Dzień Dziecka Afrykańskiego
21 – Światowy Dzień Modlitw o Pokój

WRZESIEŃ

14 – Dzień Środków Społecznego Przekazu

PAŹDZIERNIK

14 – Dzień Edukacji Narodowej
16 – Światowy Dzień Żywności
17 – Międzynarodowy Dzień na Rzecz Eliminacji Ubóstwa

LISTOPAD

20 – Dzień Praw Dziecka

GRUDZIEŃ

1 – Światowy Dzień AIDS
5 – Międzynarodowy Dzień Wolontariatu
10 – Dzień Praw Człowieka